

רעפ 2584-12-25 - אברהים אלעוברה נ' מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

רע"פ 2584-12-25

לפני: כבוד השופט חאלד כבוב

המבקש: אברהים אלעוברה
נגד

המשיבה: מדינת ישראל
בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (כבוד השופט העמית א' סטולר) בעפ"ת 15653-04-25 מיום 27.10.2025

בשם המבקש: עו"ד סלימאן אלעוברה
בשם המשיבה: עו"ד אדר ארז

החלטה

זוהי בקשה למתן רשות לערער על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (כבוד השופט העמית א' סטולר) בעפ"ת 15653-04-25 מיום 27.10.2025. בגדרו, נדחה ערעור המבקש על הכרעת הדין וגזר הדין של בית המשפט לתעבורה מחוז מרכז (כבוד השופט ע' בר) בתת"ע 8453-05-23 מהימים 23.07.2024 ו-03.03.2025, בהתאמה.

הרקע לבקשה והבקשה

1. ביום 16.05.2023 הוגש נגד המבקש כתב אישום המייחס לו עבירה של נהיגה בפסילה, לפי סעיף 67 לפקודת התעבורה [נוסח חדש] (להלן: הפקודה). בתמצית, מהכרעת הדין עולה כי ביום 01.03.2023 בסביבות השעה 01:00, נתפס המבקש כאשר הוא נוהג במהירות הגבוהה מהמהירות המותרת ביותר מ-51 קמ"ש, ובגין כך זומן לשימוע בפני קצין משטרה, שנקבע לאותו היום, בשעה 12:00 בצהריים. באותו בוקר, ביקש המבקש לדחות את השימוע, אשר נדחה ליום המחרת, 02.03.2024, בשעה 14:30. המבקש לא התייצב לשימוע, ומשכך הוא התקיים בהיעדרו בשעה 15:10, ורישיונו נפסל. זמן קצר לאחר מכן, בשעה 15:47, נמצא המבקש במרחק כ-50 ק"מ ממקום

השימוע, ועוכב בחשד לנהיגה בפסילה.

2. בהכרעת הדין, שניתנה לאחר שמיעת הוכחות, הורשע המבקש בעבירת הנהיגה בפסילה שיוחסה לו. זאת, בהתבסס על לשון סעיף 47(ו) לפקודה, הקובע כי אם לא הופיע הנהג לשימוע - רשאי קצין המשטרה לפסול את רישיונו, "ומאותו מועד יראו את הנהג כמי שהודע לו שנפסל מהחזיק רישיון נהיגה ויחולו עליו הוראות סעיף 67".

3. טענת המבקש כי לא הובהרה לו משמעות אי-התייצבותו לשימוע - נדחתה, תוך שהודגש כי בטופס הזימון שנמסר למבקש, הודע לו כי אם לא יתייצב לשימוע, רישיונו עלול להיפסל ללא נוכחותו, והפסילה תחל לאלתר. כן נקבע, כי המבקש "הבין שהיעדרותו מהשימוע היא 'בעיה'", וכי "[ה]בין בדיוק מהו הליך השימוע ומה צפוי לקרות בו אם לא יתייצב". זאת בהתבסס על הדברים שאמר לשוטר שעוכב אותו, כפי שתועדו במצלמות המשטרה, בציינו כי: "בחמש וחצי אני צריך להגיע אליהם [לשימוע - ח' כ']. לא נפסלתי עדיין". בנתון לאמור, בית המשפט מצא שלא להכריע בטענת המבקש לפיה הוא אינו קורא עברית, משקבע כי אין בטענה זו כדי לסייע לו.

4. בגזר הדין נשקלו נסיבות העושה והמעשה, לרבות עברו התעבורתי והפילי של המבקש. בסופו של יום, הוטלו על המבקש שלושה חודשי מאסר בפועל לריצוי בדרך של עבודות שירות, ופסילת רישיון נהיגה למשך 12 חודשים, לצד עונשי מאסר ופסילה מותנים, וקנס בסך 1,500 ש"ח.

5. ערעור המבקש על הכרעת הדין - נדחה. בית המשפט המחוזי אימץ, בעיקרו של דבר, את הנמקת בית המשפט לתעבורה. נקבע, כי "מן המסכת הראייתית הפרושה בפנינו עולה כי המערער ידע לא רק על קיומו של השימוע, אלא גם על משמעותו והשלכותיו לעניין תוקף רישיונו". כן דחה בית המשפט את טענות המבקש כי טעה בשעת השימוע, וכי עוכב בעת שרכבו חנה; בציינו כי הטענה הראשונה מערערת על ממצאי עובדה שקבעה הערכאה הדיונית, ואילו האחרונה הועלתה רק בשלב הערעור.

6. מכאן הבקשה שלפניי, בה טען המבקש כי בתי המשפט פירשו את סעיף 47(ו) "כקובע חזקת ידיעה מוחלטת", וזאת ללא קשר למודעותו הסובייקטיבית של המבקש. בהקשר זה טען המבקש כי לא היה מודע לפסילת רישיונו, וכי הוא אינו קורא עברית, כך שלא ניתן לומר שהובהרו לו ההשלכות של אי-ההגעה לשימוע, לרבות העובדה שפסילה יכולה להינתן בהיעדרו ולהיכנס לתוקף באופן מדי. עוד חזר המבקש על טענותיו כי רכבו חנה במועד עיכובו; כי טעה בשעת השימוע; וכי קיימות סתירות לגבי השעה בה נפסל הרישיון, המעוררות ספק סביר בדבר התקיימות יסודות העבירה. כן נטען, כי הבקשה מעוררת מספר שאלות משפטיות עקרוניות בדבר "היקפה ותחולתה של חזקת הידיעה בפסילה מנהלית; היקף הוכחת היסוד העובדתי בעבירת נהיגה בזמן פסילה; גבולותיה של דרישת המודעות; ומשמעות פגמים מהותיים בשימוע שבוצע בהיעדר הנאשם".

התשובה לבקשה

7. כאמור, בענייננו, המבקש הורשע בבית משפט השלום תוך הפניה ל-"חזקת המודעות" הקבועה

בסעיף 47(ו) לפקודה. בהתאם, ומשסעיף זה אינו דורש הוכחת מודעות בפועל, ניתן היה לסבור כי מדובר בעבירה מסוג של 'אחריות קפידה' לפי סעיף 22 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין) (ראו והשוו: ע"פ 3870/20 דברה נ' מדינת ישראל (29.07.2021)). דא עקא, שבהתאם לסעיף 22(ג) לחוק, לא ניתן לגזור עונש של מאסר על עבירה מסוג זה, אלא אם כן הוכחה מחשבה פלילית או רשלנות. על-כן, הוריתי ביום 02.12.2025 על קבלת התייחסות המשיבה ביחס לשאלה "אם קיימת אפשרות להטיל עונש מאסר בעבירה שבה המבקש הורשע, בהינתן היסוד הנפשי שנקבע בעניינו. זאת לנוכח הוראת סעיף 22(ג) לחוק העונשין, התשל"ז-1977". כן הוריתי על עיכוב ביצוע עונש המאסר שנגזר על המבקש לביצוע בעבודות שירות, עד להחלטה אחרת.

8. בתשובת המשיבה מיום 16.12.2025 הובאה עמדתה, לפיה "המשמעות המשפטית של סעיף זה [סעיף 47(ו) לפקודה - ח' כ'] איננה יסוד נפשי של אחריות קפידה, אלא תחליף מודעות הדומה ל'עצימת עיניים"'. הוסבר, כי הגם שנהג שלא התייצב לשימוע אינו מודע בפועל לכך שרישיונו נפסל, העובדה שהזימון לשימוע כולל בתוכו אזהרה מפורשת בדבר השלכות אי-ההתייצבות, כמתחייב מסעיף 47(ג)2 לפקודה - מובילה למסקנה כי "מדובר בחשד ברמה גבוהה במיוחד הגובלת בהבנה [של הנהג - ח' כ'] כי רישיונו אכן נפסל". בהמשך לכך נטען כי מאחר שלעמדת המשיבה אין מדובר בעבירה מסוג 'אחריות קפידה' - ככל שאדם נהג בזמן פסילה ללא שהיה מודע לכך, התוצאה המתחייבת היא זיכוי מהעבירה, "ולמעשה הדבר תלוי באופן שבו זומן הנהג לשימוע".

9. כן צוין כי בעניינו נקבע, כממצא עובדתי, כי המבקש היה מודע להשלכות האפשריות של אי-התייצבותו לשימוע. על-כן, נטען כי משעה שהמבקש בחר שלא להתייצב לשימוע, יש לראות בו כמי שלכל הפחות 'עצם עינו' לאפשרות שרישיונו נפסל - כך שיש לראותו כמי שהיה מודע, במובן של מחשבה פלילית, לנסיבה זו. לפיכך, המשיבה טענה כי אין כל מניעה להרשיעו בעבירה לפי סעיף 67 לפקודה ולהטיל עליו עונש מאסר. בשולי הדברים צוין, כי כל קביעה אחרת עלולה לתמרץ נהגים שלא להתייצב לשימוע בעניינם.

דין והכרעה

10. לאחר עיון, ולא בלי התלבטות, מצאתי כי דין הבקשה להידחות.

11. כידוע, רשות לערער ב'גלגול שלישי' תינתן רק במקרים חריגים, בהם מתעוררת שאלה משפטית עקרונית החורגת מעניינם הפרטי של הצדדים, או כאשר מתעורר חשש לעיוות דין או אי-צדק חמור שנגרם למבקש (ראו, מיני רבים: רע"פ 41974-06-25 בוחבוט נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (20.06.2025)). למקרא הבקשה שלפניי, באתי למסקנה כי עניינו של המבקש נטוע בקביעות עובדתיות הנוגעות לעניינו הפרטני בלבד, וכי אף לא קיים חשש לעיוות דין שנגרם לו. ואפרט.

12. סעיף 47 לפקודת התעבורה, שכותרתו "פסילה בידי קצין משטרה", מעגן, בנסיבות מסוימות, את סמכותו של קצין משטרה לפסול את רישיון הנהיגה של נהג, לתקופה זמנית. נקבע, כי אחת מתכליות

הפסילה המינהלית היא "תכלית מניעתית, המגבילה את יכולתו של מי שנחשד בעבירה העלולה לסכן חיי אדם, לחזור לכביש באופן מיידי, גם אם מדובר בהרחקה לתקופה מוגבלת" (רע"פ 8860/12 קוטלאייר נ' מדינת ישראל, פסקה 22 (16.01.2014)). בנתון לאופייה המידי של הפסילה המינהלית, קובעת הפקודה כי "פסילה שהטיל קצין משטרה על הנהג מהחזיק רשיון נהיגה תחל ממתן ההחלטה" (סעיף 47(ז) לפקודה). המחוקק אף השכיל להתמודד עם האפשרות שהנהג לא יתייצב לשימוע שנקבע לו בפני קצין המשטרה, וקבע בסעיף 47(ו) לפקודה כי:

"לא הופיע הנהג בפני קצין המשטרה במועד שזומן אליו כאמור בסעיף קטן (ג), רשאי קצין המשטרה לפסול אותו מהחזיק ברשיון הנהיגה לפי סעיף קטן (ה) גם בהעדרו, ומאותו מועד יראו את הנהג כמי שהודע לו שנפסל מהחזיק רשיון נהיגה ויחולו עליו הוראות סעיף 67.

13. כן נקבע, בסעיף 47(ג)(2) לפקודה, כי בזימון לשימוע שיימסר לנהג, יובהר תוכנם של סעיפים אלו (קרי, סעיפים 47(ו) ו-47(ז) לפקודה).

14. ואכן, מעיון בפסקי הדין דלמטה עולה, כי בעניינו של המבקש נקבע כממצא עובדתי פוזיטיבי, כי הוא היה מודע לבעייתיות שבאי-התייצבותו לשימוע, לרבות ההשלכות האפשריות על המשך נהיגתו. אם כן, הממצאים העובדתיים שנקבעו בעניינו מלמדים שהתקיימה במבקש מודעות לפסילה בדרך של 'עצימת עיניים', ודי בכך על מנת להוכיח מחשבה פלילית מצדו (סעיף 20(ג)(1) לחוק העונשין). ממילא, לא מתעורר כל חשש לעיוות דין כתוצאה מכך שהוטל על המבקש עונש מאסר.

15. במאמר מוסגר אעיר, כי ספק בעיניי אם אכן, כעמדת המשיבה, סעיף 47(ו) לפקודה מתמצה בהחלה של כלל עצימת העיניים על עבירה של נהיגה בזמן פסילה. כך למשל, ניתן לתהות, מדוע, לעמדת המשיבה, נדרש המחוקק להבהיר במפורש כי דוקטרינת 'עצימת העיניים' חלה בנסיבות סעיף 47(ו) לפקודה - מקום בו סעיף זה נחקק לאחר שדוקטרינת 'עצימת העיניים' הוחלה על כלל העבירות במשפט הפלילי, במסגרת סעיף 20(ג)(1) לחוק - ובנתון לכלל הפרשני לפיו המחוקק אינו משחית מילותיו לריק. ואולם, כאמור, בענייננו, אין צורך להכריע באשר ליסוד הנפשי המינימלי הנדרש לצורך הרשעה בעבירה מכוח 'חזקת המודעות' הקבועה בסעיף 47(ו) לפקודה, וניתן להותירה לעת מצוא. שכן, די בקביעה העובדתית כי המבקש היה מודע, בפועל, להשלכות האפשריות של אי-הגעתו לשימוע, על מנת לקבוע כי הוא היה מודע לאפשרות שרישיונו נפסל בהיעדרו ועצם את עינו מפני בירור אפשרות זו. בנסיבות העניין - דיינו.

16. הבקשה נדחת, והחלטתי מיום 02.12.2025, בגדרה הוריתי על עיכוב ביצוע עונש המאסר שנגזר על המבקש - מבוטלת בזאת.

ניתנה היום, ט' שבט תשפ"ו (27 ינואר 2026).

חאלד כבוב
שופט